

LEKCE 4

KONVERZACE

Konverzace I.

A: 请问，这是什么？
Qǐngwèn, zhè shì shénme?

B: 这是一枝钢笔。
Zhè shì yì zhī gāngbǐ.

A: 这是你的钢笔吗？
Zhè shì nǐ de gāngbǐ ma?

B: 不是。
Bú shì.

Slovíčka I.

问	wèn	ptát se
请问	qǐng wèn	dovolte, abych se zeptal...; prosím (uvádí otázku)
这	zhè; zhèi	to, toto; tento, tato
那	nà; nài	to, tamto; tamten, onen
枝	zhī	numerativ pro psací potřeby, dlouhé tenké předměty

Cvičení

I. Obměňte výraz v závorce

1. Qǐngwèn, (.....)?

zhè shì shénme
nín shì Zhāng xiānsheng ma
nǐ jiào shénme míngzi
nǐ shì nǐ guó rén

2. Zhè shì (.....).

shū
gāngbǐ
qiānbǐ
yuánzhūbǐ
cídiǎn
zázhì

3. Zhè bú shì (.....) zázhì.

wǒ de
tā de
nǐmen de
Wáng lǎoshī de

4. Nà bú shì (.....) shū.

zhōngwén
yīngwén
jiéwén
dégwén
éwén
fǎwén

qiānbǐ	铅笔	tužka	yīngwén	英文	angličtina; anglický
yuánzhūbǐ	圆珠笔	kuličkové pero	dégwén	德文	němčina; německý
cídiǎn	词典	slovník	éwén	俄文	ruština; ruský
zázhì	杂志	časopis,	fǎwén	法文	francouzština; francouzský

Konverzace II.

A: 你 有 本 子 吗?
Nǐ yǒu běnzi ma?

B: 有。
Yǒu.

A: 什 么 颜 色 的?
Shénme yánsè de?

B: 红 色 的。
Hóngsè de.

A: 那 个 白 色 的 是 谁 的?
Nèi ge báisè de shì shéi de?

B: 不 知 道。
Bù zhīdào.

Slovíčka II.

有	yǒu	mít
本子	běnzǐ	sešit
颜色	yánsè	barva
红色	hóngsè	červená barva
白色	báisè	bílá barva
知道	zhīdào	vědět
没	méi	<i>záporka u sloves; nemít, neexistovat</i>
纸	zhǐ	papír
毛笔	máobǐ	štětec
只	zhǐ	pouze
八	bā	osm
几	jǐ	kolik
张	zhāng	<i>numerativ pro ploché předměty, listy papíru</i>
七	qī	sedm
黄	huáng	žlutá
十	shí	deset
九	jiǔ	devět
多	duō	mnoho
少	shǎo	málo
六	liù	šest

Cvičení

I. Obměňte výraz v závorce

1. Nà shì shéi de (.....)?

běnz
yīngwén shū
yàoshi
qiánbāo
bèibāo

2. Nǐ yǒu (.....) ma?

běnz
yuánzhūbǐ
qiānbǐ
cídǎn
fǎwén cídǎn
gāngbǐ
zhōngwén shū

3. Nà shì (.....) cídǎn.

jié-hàn (česko-čínský)
dé-hàn (německo-čínský)
hàn-yīng (čínsko-anglický)
fǎ-dé (francouzsko-německý)
yīng-é (anglicko-ruský)

4. Shénme yánsè de? (.....) de.

hóngsè
báisè
huángsè
lánsè
hēisè
zōngsè
lùsè

yàoshi	钥匙	klíč	lánsè	蓝色	modrý
qiánbāo	钱包	peněženka	hēisè	黑色	černý
bèibāo	背包	batoh	zōngsè	棕色	hnědý
huángsè	黄色	žlutý	lùsè	绿色	zelený

FONETIKA

Fonetická cvičení

Y x W x (0)

(1) yā - wā	(6) āi - ào
(2) yì - yù	(7) ōu - è
(3) wǒ - wǔ	(8) yīn - yíng
(4) yuǎn - yūn	(9) yǒu - yǒng
(5) wán - wáng	(10) wén - wéng

R x H

(1) rén - hén	(6) ráng - háng
(2) rǎo - hǎo	(7) rè - hè
(3) rōng - hōng	(8) rēng - hēng
(4) rì - huì	(9) ròu - hòu
(5) ruǐ - huǐ	(10) rǎn - hǎn

Erizace

(1) hàomǎr (号码儿, číslo)	(7) gànhuór (干活儿, pracovat)
(2) shāngēr (山歌儿, národní píseň)	(8) jīnjúr (金橘儿, kumquat)
(3) xiǎojīr (小鸡儿, kuře)	(9) yìdiǎnr (一点儿, trochu)
(4) yúcìr (鱼刺儿, rybí kost)	(10) shūběnr (书本儿, knihy)
(5) lǎopór (老婆儿, manželka)	(11) xiǎochóng (小虫儿, červík)
(6) xiǎoshùr (小树儿, stromek)	(12) dànhuáng (蛋黄儿, žloutek)

R x H

(1) zèrì (仄日, západ slunce)	(6) shīrè (湿热, vlhký a teplý)
(2) rìzhì (日至, slunovrat - letní, zimní)	(7) rèzhí (热值, kalorická hodnota)
(3) chìrì (赤日, žhavé slunce)	(8) hǎohē (好喝, chutný - k pití)
(4) rìzhě (日者, prorok, hadač, věštec)	(9) hérì (何日, který den?)
(5) rèsi (热死, nesnesitelně horko)	(10) hènren (恨人, škarohlíd)

ZNAKOVÁ CVIČENÍ

Text ve znacích.

1、你有什么书？ 2、张女士有没有书？有，她有一本小的书。 3、你有纸没有？有，我也有毛笔。

4、他们只有纸，没有笔。 5、王先生只有八个朋友。

6、我们没有这样的纸。 7、你有几张纸？我有七张。

8、您的书是红色的吗？不是，是白色的。 9、周小姐的书是什么颜色的？是黄的还是白的？

10、王先生有二十九张白纸。 11、他们没有书，只有几个本子。

12、我的朋友有很多书，我也有很多。 13、你

的书多吗？我的书很少。 14、你的朋友有几本书？
六十本。 15、你有好的毛笔没有？我没有。

Cvičení

I. Následující znaky rozřídíte podle počtu tahů:

有 没 纸 毛 笔 只 样 几 七 黄
红 白 色 颜 九 十 多 少 六

2 tahy

7 tahů

4 tahů

10 tahů

5 tahů

11 tahů

6 tahů

15 tahů

II. Podobné znaky – napište výslovnost a význam znaků:

红/.....	几/.....
纸/.....	九/.....
小/.....	毛/.....
少/.....	笔/.....

III. Doplňte do vět znaky z nabídky:

色 黄 几 没 张 多 有

1. 他们只.....纸，.....有笔。
2. 你有.....张纸？
3. 他有三十.....白纸。

- 我的朋友很.....。
- 我的毛笔是红.....的，他的是.....色的。

IV. Napište ve znacích:

1. Nǐ yǒu jǐ zhāng zhǐ?

.....

2. Wǒmen méi yǒu máobǐ.

.....

3. Zhāng xiǎojiě de shū shì shénme yánsè de?

.....

4. Tā zhǐ yǒu zhèi yàng de zhǐ.

.....

V. Přepište v transkripci pinyin:

1. 你有什么书？

.....

2. 张先生的毛笔是什么颜色的？红色的。

.....

3. 王女士只有四个朋友。

.....

VI. Tvoření číslovek:

四 + 六 = (jiā) (děngyú)	九 - 七 = (jiǎn) (děngyú)
五 x 二 = (chéng) (děngyú)	十八 : 三 = (chú) (děngyú)

GRAMATIKA

4.1. Deiktická slova 2

Pozor! Nezaměňujte deiktická slova zhèi 这 „tento“ a nèi 那 „tamten“ za zájmena zhè 这 a nà 那 „to“ (viz. 2.3). Pouze se píší stejným znakem, jejich význam (tento... – to, tamten... – to) a funkce se však liší: deiktická slova zhèi 这 a nèi 那 fungují jako přívlastek, zájmena zhè 这 a nà 那 jako podmět, srovnej např.:

Zhèi běn shū shì wǒ de. 这本书是我的。 „Tato kniha je moje.“	Nèi wèi lǎoshī xìng Zhāng. 那位老师姓张。 „Ten učitel se jmenuje Zhang.“
Zhè shì shū. 这是书。 „To je kniha.“	Nà shì wǒ de shū. 那是我的书。 „Tamto je moje kniha.“

4.2. Číslovky

V čínštině je vhodné hovořit o číslovkách jednoduchých (základních) a složených (odvozených). Jednoduché číslovky jsou:

ČÍSLOVKA	ZNAK	PINYIN
1	一	yī
2	二	èr
3	三	sān
4	四	sì
5	五	wǔ
6	六	liù
7	七	qī
8	八	bā
9	九	jiǔ
10	十	shí

Mezi jednoduché číslovky patří také „nula“ líng 零 a názvy vyšších řádů, tj. „sto“ bǎi 百, „tisíc“ qiān 千, „deset tisíc“ wàn 万 atd. Složené číslovky jsou od jednoduchých odvozené. Složené číslovky jsou od jednoduchých odvozené. „Jedenáct“ se čínsky řekne shíyī 十一 deset-jedna, „dvanáct“ shíèr 十二 deset-dva atd. „Dvacet“ je pak èrshí 二十 dva-deset, „třicet“ sānshí 三十 tři-deset atd. Následně např. „třicet jedna“ je sānshíyī 三十一, tedy vlastně tři-deset-jedna, „třicet dva“ sānshíèr 三十二 tři-deset-dva a posléze zcela analogicky až po „devedesát devět“ jiǔshíjiǔ 九十九 devět-deset-devět. S číslovkami většími než 99 se seznámíme později.

	十		shí	10
	十	二	shíèr	12
二	十		èrshí	20
二	十	二	èrshíèr	22

4.3. Příslovce 2

Zápor slovesa yǒu 有 „mít; nacházet se“ se netvoří pomocí příslovce bù 不, jako je tomu u ostatních sloves a adjektiv, ale pomocí příslovce méi 没. Stejně příslovce se u slovesa yǒu 有 objeví i v otázce typu klad-zápor, např.:

- Zhāng nǚshì méi yǒu shū 张女士没有书。 „Paní Zhang nemá knihu.“
- Nǐ yǒu mei you zhǐ? 你有没有纸? „Máš papír?“

4.4. Tvoření otázky 3

Pokud je otázka klad – zápor utvořena od slovesa yǒu 有 „mít; nacházet se“, může stát záporný tvar slovesa, tedy méi yǒu 没有, i na konci věty, srovnej např. větu „Máš papír?“:

- nǐ yǒu mei you zhǐ 你有没有纸?
- nǐ yǒu zhǐ mei you 你有纸没有?

4.5. Měrová slova 3

Dalším specifickým numerativem je numerativ zhāng 张, který se používá zejména pro ploché předměty, jako jsou např. listy papíru, stoly apod., např.:

- qī zhāng zhǐ 七张纸 „sedm papírů“

4.6. Vyjadřování neurčitosti

Zájmena shéi 谁 „kdo“ a shénme 什么 „co“ spolu s deiktickým slovem něi 哪 „který“ plní kromě funkce otázkové (viz 2.1) také funkci neurčitých zájem respektive neurčitého deitického slova: shéi 谁 pak vedle „kdo“ znamená i „někdo“, shénme 什么 vedle „co“ i „něco“ a něi 哪 vedle „který“ také „některý“. Podobnou funkci má např. také otázková číslovka jǐ 几 „kolik“ – „několik“.

Pozor! Ve větách tázacích se uplatňuje otázková funkce zmiňovaných slov, ve větách oznamovacích neurčitá, srov. např.:

- Tāmen yǒu jǐ zhāng zhǐ? 他们有几张纸? „Kolik mají papírů?“

- Tāmen yǒu shū, yě yǒu jǐ zhāng zhǐ. 他们有书，也有几张纸。
„Mají knihy i několik papírů.“

4.7. Adjektivum ve funkci přísudku

V čínštině je vhodné přídavná jména označovat spíše jako adjektiva. Je to proto, že čínské „přídavné jméno“ se spíše než jako jméno chová jako sloveso, takže např. v přísudku nepotřebuje na rozdíl od přídavných jmen v češtině sponu, např.:

- Wǒ de shū hěn shǎo 我的书很少。 „Mám málo knih (dosl. mých knih je málo).“

Vidíte, že v čínské větě sloveso shì 是 „být“ zcela chybí. Příslowce hěn 很 „velmi“ se v tomto případě nepřekládá, funguje totiž pouze jako ukazatel predikace adjektiva shǎo 少 „málo, být málo.“ Pokud by ve větě nebylo toto příslowce obsaženo, měla by tato věta význam „Mám méně knih než...“ a Číňan by ji proto nepovažoval za ukončenou výpověď. Očekával by naopak, že sdělení bude pokračovat např. ve smyslu „Mám méně knih než ty.“ (viz. 5.3)

Pozor! Příslowce hěn 很 „velmi“ funguje jako ukazatel predikace, nikoliv atribuce, proto jej v pozici před přívlastkem překládáme. Srovnej:

- Wǒ de péngyou yǒu hěn duō shū 我的朋友有很多书。 „Můj kamarád má velmi mnoho knih.“
- Wǒ péngyou de shū hěn duō 我朋友的书很多。 „Můj kamarád má mnoho knih.“

Také adjektiva tvoří otázku klad – zápor (viz 1.2), např.:

- Nǐ de shū duō bu duo 你的书多不多？ „Máš hodně knih?“
- Nèi běn shū hǎo bu hao? 那本书好不好？ „Je tamta kniha dobrá?“

Cvičení:

I. Vyznačte správné umístění slovesa 有 ve větách:

1. 我 也 毛 笔 。
2. 张 女 士 没 书 ？ 没 。
3. 他 们 只 笔 ， 没 纸 。
4. 你 纸 没 ？

II. Sestavte věty, dbejte na správný slovosled

1. 书 你 什么 有 ？

.....

2. 本 是 的 这 我 书

.....

3. 毛 笔 多 的 我 很

.....

4. 几 有 纸 你 张 ？

.....

5. 张 没 红色 女士 有 书 的

.....

III. Přeložte

1. Máte štětec? Ne, máme jenom několik listů papíru.

.....

2. Slečna Zhangová má jen jednoho kamaráda.

.....

3. Náš učitel má mnoho knih.

.....

4. Nemám tužku, nemám ani papír.

.....

5. Čí je tato malá knížka?

.....